

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN !

A Fővárosi Ítéltábla a Hirsch és Karkosák Ügyvédi Iroda; ügyintéző: dr. ifj. Hirsch Tamás ügyvéd által képviselt felperesnek a ...(ÖTM Szerződés-előkészítő és Peres Képviseleti Osztály) vezető jogtanácsos osztályvezető által képviselt **Önkormányzati és Területfejlesztési Miniszter** (1903 Budapest, Pf. 314., hiv. szám: ...) alperes ellen vagyonátadás tárgyában hozott közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálata iránt indult perében - amely perbe az alperes pernyertességének előmozdítása érdekében a dr. ... által képviselt I. r. beavatkozó és a dr. Kiss Imre László ügyvéd által képviselt II. r. beavatkozók beavatkoztak -, a Fővárosi Bíróság 2009. évi március hó 31. napján kelt 3.K.33.492/2008/12. számú ítélete ellen az alperes által 13. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán az alulírott helyen 2009. évi október hó 14. napján megtartott nyilvános tárgyalás alapján meghozta a következő

í t é l e t e t:

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja azzal a kiegészítéssel, hogy az alperest új eljárásra kötelezi, továbbá azzal a helyesbitéssel, hogy a Magyar Állam által viselendő eljárási - helyesen kereseti - illeték összege helyesen 16.500 (azaz tizenhatezer-ötszáz) forint.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 10.000 (azaz tízezer) forint másodfokú perköltséget.

A fellebbezési illetéket az állam viseli.

Ez ellen az ítélet ellen további fellebbezésnek nincs helye.

I N D O K O L Á S

A Budapest ... hrsz.-ú, természetben a ... szám alatti ingatlan (a továbbiakban: tárgybani ingatlan) tulajdonosa vétel jogcímén a Magyar Állam volt, melynek kezelőjeül a Budapest Főváros ... Tanács VB. Igazgatási Osztálya a ... számú határozatával az ... kerületi Ingatlankezelő Vállalatot (a továbbiakban: IKV) jelölte ki.

A kezelőt az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. A felperes az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzati tulajdonba adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Övt.) alapján 1992. december 12. napján igénybejelentéssel élt és - többek között - annak igazolását kérte, hogy a ... hrsz.-ú ingatlan az önkormányzat tulajdonába kerüljön.

A felperes kérelmére a Fővárosi Vagyonátadó Bizottság (a továbbiakban: VÁB) 1993. február 15. illetve 16. napján keltezten ... számú igazolást állított ki arról, hogy a tárgyban ingatlan (is) önkormányzati tulajdonba kerül. A felperes más ingatlanok tekintetében is kérte annak igazolását, hogy azok önkormányzati tulajdonba kerültek. A peres iratok között elfekvő ingatlanfelsorolást tartalmazó listára a VÁB 1992. június 16-i keltezéssel vezette rá azt az igazolást, mely szerint a „624 sorszámtól a 672 sorszámgig a Budapesti ... kerületi Önkormányzat tulajdonába került.” A Fővárosi Kerületek Földhivatala az 1995. évi december hó 14. napján kelt ... számú határozatával a Budapest ... kerületben lévő Magyar Állam tulajdonában és a Fővárosi ... kerületi Ingatlankezelő Vállalat kezelésében álló ingatlanokról az Ingatlankezelő Vállalat kezelői jogát törölte, az ingatlanokra az Övt. alapján a Budapest ... kerületi Önkormányzat javára a tulajdonjogot - a Fővárosi VÁB 624 és 672 sorszámozott lista alapján - bejegyezte annak rögzítésével, hogy a listában feltüntetett épületek időközben társasházzá alakultak, és a lista alapján minden egyes önálló ingatlanra a bejegyzés megtörtént. A felperes által a keresetlevél mellékleteként csatolt és a ... hrsz.-ú ingatlanra vonatkozó tulajdoni lap szerint a telephely megnevezésű ingatlanra a felperesi tulajdonjog bejegyzése az Övt. és az 1992. augusztus 31-én érkezett kérelem alapján történt meg. Az 1992. VIII. 31-én a Földhivatalhoz érkezett kérelem az iratok között nem lelhető fel.

A tárgyban ingatlan tulajdoni helyzetének rendezése érdekében az alperesi jogelőd többször megkereste a Fővárosi Vagyonátadó Bizottságot, hogy hivatalból folytasson le egyedi vagyonátadási eljárást és hozzon érdemi határozatot ennek lezárásaként, mert a ... hrsz.-ú ingatlan ténylegesen sosem volt az IKV kezelésében, azonban ez nem járt eredménnyel.

Ezt követően az I. r. Alperesi beavatkozó Gazdasági Igazgatója a 2004. november 24. napján kelt ... számú kérelmében Az államigazgatási eljárás általános szabályairól szóló 1957. évi IV. törvény (a továbbiakban: Áe.) 4. § (2) bekezdése alapján kérte a M. K. ...ét, hogy a tárgyban ingatlan rendezésének ügyét vonja magához. Ez alapján az alperesi jogelőd elsőfokú hatóságként eljárva a 2004. november 24. napján kelt ... számú határozatával az 1993. február 15-én kelt „igazolást” a ... hrsz.-ú tárgyban ingatlan vonatkozásában visszavonta azzal, hogy a Magyar Állam tulajdonának visszaállítása mellett az ingatlant a ... kezelésébe adta. Rögzítette, hogy megkeresi a Fővárosi Kerületek Földhivatalát az iránt, hogy ezt a változást az ingatlan-nyilvántartáson vezesse át. Indokolása szerint az iratok megvizsgálása alapján megállapította, hogy a polgármester által előterjesztett és az ... kerületi ingatlanokat tartalmazó jegyzéket a VÁB 1993. február 15-én az Övt. 34. §-ának (1) bekezdése alapján - „leigazolta”, azaz hatósági bizonyítványt állított ki arról, hogy a megjelölt ingatlanok a törvény erejénél fogva önkormányzati

tulajdonba kerültek. Az igazolás azon feltevésen alapult, hogy a jegyzék kizárólag olyan ingatlanokat tartalmaz, amelyekre az Övt. 2. §-a, 3. §-a. és 44. §-a alapján nem kell egyedi eljárást lefolytatni, azaz arra csak az önkormányzat tarthat igényt. Ezt a feltételezést, illetőleg az erre alapított hatósági bizonyítvány tartalmát az Áe. 50. §-ának (4) bekezdése alapján mindenki köteles elfogadni az ellenkező bizonyításig. A tárgybani ingatlan azonban - bár bejegyzett kezelője az IKV volt - ténylegesen nem állt e szerv kezelésében. Az épület ún. „fedett” ingatlan, s nyilvánvalóan a fedettség megőrzése érdekében kellett formálisan a lakóházakat kezelő szerv kezelésébe adni. Az ingatlan azonban honvédségi célokat szolgált, azt kívülállóak semmilyen minőségben (még fenntartás céljából sem) nem látogathatták. Fenntartásáról a központi költségvetésből kellett (és kell ma is) gondoskodni. Mindezek következtében megdőlt az a feltételezés, amelyre a VÁB az igazolás kiállítását alapította, így azt vissza kellett vonni és az ingatlan tulajdoni helyzetének rendezésére egyedi határozatot kellett hozni. Az Övt. 2. §-ának (4) bekezdésében foglaltak szerint kellett eljárni úgy, hogy a tárgybani ingatlan a Magyar Állam tulajdonában maradt, és a ... kezelésébe került, amely szerv az államháztartásról szóló 1992. évi XXXVIII. törvény szerint szerződéssel adhatja azt vagyonkezelésbe.

A felperes keresetében a határozat hatályon kívül helyezését kérte. Arra hivatkozott, hogy az sérti az Áe. 61. §-ában foglaltakat egyrészt azért, mert a határozat („igazolás”) 1993-ban került közlésre, ezért ezt követően egy éven túl nem lett volna lehetőség annak visszavonására, de a visszavonás a jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogok védelmére vonatkozó törvényi rendelkezésbe is ütközik.

Az alperes a határozatban foglaltak fenntartása mellett a kereset elutasítását kérte. Állította, hogy a releváns tények bizonyításával igazolást nyert, hogy a tárgybani ingatlan meghatározó sajátosságai miatt megalapozott volt a hatósági bizonyítvány visszavonása, az ingatlan tulajdoni helyzetének ezzel való rendezése. Kiemelte, hogy a felperes alapvetően téved, mert a felülvizsgálni kért döntésével nem a VÁB határozatát vonta vissza, hanem az 1993. február 15-én kiadott igazolást, amely az Áe. 50. §-ának (1) bekezdése szerint hatósági bizonyítványnak minősül, és amelynek tartalmát ugyanezen jogszabályi előírás (4) bekezdése értelmében az ellenkező bizonyításig köteles mindenki elfogadni.

Az elsőfokú bíróság a Polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: Pp.) 339. §-ának (1) bekezdése alapján a felperes keresetét elutasította. Indokolása szerint a határozat ténybelileg és jogilag is megalapozott. Elfogadta az alperes azon megállapítását és arra vonatkozó jogi érvelését, hogy a tárgybani ingatlan nem kerülhetett az önkormányzat tulajdonába, mert az szigorúan titkos, fedett ingatlan volt. A felperes jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogokra sem hivatkozhat, mert ténylegesen nem került birtokba. Az alperes az 1993. február 15. napján kelt igazolás (hatósági bizonyítvány) tartalmát módosította a tényleges állapotnak megfelelően, amelyre az Áe. 50. §-ának (4) bekezdése lehetőséget biztosít.

A felperes fellebbezése folytán eljáró Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét érdemi másodfokú elbírálásra nem tartotta alkalmasnak, mert lényeges eljárási szabálysértéssel hozta meg azt, mivel nem a felperesi keresetben megjelölt eljárási jogszabálysértésről döntött, hanem azon túlterjeszkedve olyan kérdésben foglalt állást, amely nem képezte a per tárgyát. Ezért a másodfokú bíróság a 2.Kf.27.188/2005/7. számú végzésével az elsőfokú bíróság 1.K.30.036/2005/6. számú ítéletét hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította azzal, hogy a feleket nyilatkoztatni kell, és szükség esetén további bizonyítékok beszerzése mellett kell az előterjesztett kérelemről dönteni.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság a peres felek nyilatkozatait beszerezte, továbbá kötelezte az alperest, hogy az üggyel összefüggő valamennyi rendelkezésére álló iratot nyújtsa be, és az Áe. 4. §-ának (1) és (2) bekezdése szerinti eljárás alkalmazásának feltételeit igazolja. Az alperes ezen kötelezettségének eleget téve - többek között - benyújtotta az I. r. Alperesi beavatkozó ... számú kérelmét.

A felperes a korábban tett nyilatkozatainak fenntartása mellett keresetében a határozat hatályon kívül helyezését kérte azzal, hogy a földhivatali bejegyzéssel megnyílt a jogosultsága arra, hogy éljen tulajdonosi jogaival és rendelkezessen a tárgybani ingatlannal. Így nemcsak megszerezte, hanem jóhiszeműen gyakorolta is a tulajdonjogát, anélkül, hogy ez bármiféle tényleges intézkedést igényelt volna.

Az alperes a kereset elutasítását kérte azzal, hogy ... számú átirat igazolja, hogy határozott kérelem volt arra irányulóan, hogy a Belügyminisztérium az Áe. 4. § (2) bekezdése szerint az ügyben járjon el. Az ennek eredményeként meghozott határozata jogszerű. Hangsúlyozta, hogy a tárgybani ingatlan soha nem volt az önkormányzat kezelésében, mert az mindig honvédségi célokat szolgált és jelenleg is a ... használatában van, annak fenntartására évi több millió forintot fordít. A felperes nem hivatkozhat jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogainak a sérelmére, mivel a tárgybani ingatlan ténylegesen sosem került a birtokába.

Az elsőfokú bíróság a megismételt eljárás eredményeként meghozott ítéletével a ... számú határozatot hatályon kívül helyezte. Megállapította, hogy az alperesnek (jogelődjenek) volt hatásköre a döntés meghozatalára. Indokolása szerint az 1993. február 16. napján kelt ... számon meghozott döntés határozatnak minősül formai hiányosságai ellenére is, ezért arra értelemszerűen az Áe. 61. §-a alkalmazandó. Az egy éves előírt határidő olyan objektív, minden más körülménytől független korlát, amelynek eltelté után magában garancia a határozat sérthetetlenségét. Ebből következően, miután nem hatósági bizonyítványról volt szó, az egy év elteltét követően az alperes jogszerűen nem vonhatta vissza a VÁB korábbi döntését, ezért szükségtelen a jogok jóhiszemű szerzésének és gyakorlásának értékelése. Hangsúlyozta, hogy a határozat jogsértő volta szempontjából közömbös az a körülmény, hogy annak idején tévedésből jogszerűtlenül került-e a tárgybani

ingatlan a felperes tulajdonába, valamint az is, hogy az jelenleg kinek a birtokában, vagy használatába áll.

Az alperes fellebbezésében az ítélet megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint tévedett a Fővárosi Bíróság, amikor a VÁB döntését határozatnak minősítette, mivel az sem formai, sem tartalmi szempontból nem minősülhet határozatnak. Az jogot a felperes részére nem keletkeztetett, pusztán annak tényét igazolta, hogy mely ingatlanok kerültek száz százalékos önkormányzati tulajdonba. Az eljárásban kifejtettek alapján a VÁB okirat hatósági bizonyítványnak minősül, melynek tartalmát a határozat - az ellenkező bizonyítással - megdöntötte. Erre pedig az Áe. nem állapít meg határidőt. Ebből következően a hatósági bizonyítvány visszavonására az Áe. 61. § (3) bekezdése nem alkalmazható.

A felperes a fellebbezésre vonatkozóan érdemi észrevételt nem terjesztett elő.

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét - az elsőfokú bíróság lényeges eljárási szabálysértése miatt - érdemi másodfokú elbírálásra nem tartotta alkalmasnak, ezért azt a 2.Kf.27.372/2008/2. számú végzésével hatályon kívül helyezte és az elsőfokú bíróságot a per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasította. Indokolásában a Pp. 324. §-ának (1) és (4) bekezdései, valamint a Legfelsőbb Bíróság Közigazgatási Kollégiuma KK. 9. számú állásfoglalása alapján megállapította, hogy az elsőfokú bíróság a megismételt eljárásban elmulasztotta értesíteni a beavatkozás lehetőségéről az I. r. Alperesi beavatkozót (Gazdasági Igazgatóját), amely szerv kérte tényleges kezelőként a tárgybani ingatlan rendezését, az Áe. 4. §-ának (2) bekezdése alapján érdemi döntés meghozatalát. E kérelmet az elsőfokú bíróság is ügyféli kérelemként értékelte, ennek következményeit azonban elmulasztotta levonni.

A megismételt eljárásra nézve előírta, hogy az elsőfokú bíróságnak elsődlegesen értesítenie kell a beavatkozás lehetőségéről az I. r. Alperesi beavatkozót mint tényleges kezelő ellenérdekű ügyfelet, valamint a perbeli határozattal kezelőként kijelölt szervezetet (vagy jogutódját). Mivel a felperes jóhiszeműen szerzett és gyakorolt jogainak sérelmére hivatkozással kérte a határozat hatályon kívül helyezését, ismét állást kell foglalni arról, hogy a VÁB „aktusa” határozatnak, vagy hatósági bizonyítványnak tekintendő. Nem hagyható figyelmen kívül, hogy csak jogszerű kérelem alapján hozott jogerős határozattal szerzett és gyakorolt jóhiszemű jogot véd az Áe. 61. §-a, amelynek feltétele a határozatnak minden ügyfél részére való kézbesítése/közlése. Vizsgálni kell a korabeli kezelés feltételeit is. A szükséges eljárási cselekmények után ítélettel kell döntenie a határozat jogszerűségéről, amely körben a jóhiszemű joggyakorlás feltételeinek tényleges teljesülése is értékelendő.

A megismételt eljárásban a felperes - megismételve a korábban előadottakat - fenntartotta a kereseti kérelmét.

Az alperes a határozatban és a megelőző eljárásban előadottak fenntartása mellett kérte a kereset elutasítását.

Az I. r. Alperesi beavatkozó mint I. r., és a Alperesi beavatkozó 1 mint II. r. alperesi beavatkozók az alperes pernyertességét kívánták előmozdítani. Állították, hogy a határozat jogszerű, ezért kérték a kereset elutasítását. Lényegében az alperessel egyezően fejtették ki álláspontjukat.

A megismételt eljárásban az elsőfokú bíróság az alperes határozatát hatályon kívül helyezte. Az Áe. 42. §-ának (1) bekezdése, a 43. §-ának (1) bekezdése, valamint az 50. §-ának (1) és (4) bekezdései alapján leszögezte, hogy a határozat jellemzően és alapvetően jogalanyok valamilyen múltbeli magatartását értékeli az adott jogszabályok vonatkozásában, majd ezen értékelés eredményeként érvényesíthető jogot vagy végrehajtható kötelezettséget állapít meg a jövőre nézve. Megállapította, hogy a VÁB döntése tartalmazza az eljáró közigazgatási szerv megnevezését, az ügyfél nevét, az ügy számát és tárgyát, továbbá a közigazgatási szerv döntését, valamint a határozat hozatalának helyét, idejét, a határozat aláírójának nevével és a közigazgatási szerv bélyegző lenyomatával. Ezzel a közokirattal a VÁB lényegében arról döntött, hogy a megjelölt ingatlanokat a felperes tulajdonába adja, vagyis ezzel a döntésével jogot keletkeztetett és nemcsak egy meglévő állapotot rögzített. Aktusa nem tekinthető formális leigazolásnak vagy regisztratív aktusnak, mert a tulajdonjog átszállásának elengedhetetlen feltétele volt a VÁB konstitutív akaratnyilvánítása. Ezen okirat alapján kerültek az ingatlanok a felperes tulajdonába. Bár a határozat erősen hiányos, ám miután a határozat legfőbb elemei, így a keletkeztetett jog mibenléte és a jog jogosultjának személye, továbbá a döntés dátuma szerepel benne, az alkalmas volt a megcélzott joghatás kiváltására. Mivel pedig a VÁB döntése határozatnak minősül, ezért annak visszavonására csak az Áe. 61. §-ában meghatározott valamennyi konjunktív feltétel teljesülése esetén van lehetőség. Kifejtette, hogy az itt meghatározott egy éves időtartamnak reálisan elegendőnek kell lennie arra, hogy az esetleges tévedések, hibák korrigálhatók legyenek. A jogbiztonság követelménye megkívánja, hogy ezen időtartamon túl már ne kelljen a jogalanyoknak attól tartaniuk, hogy a fennálló helyzet közigazgatási úton megváltoztatható. Ez az egy éves határidő olyan objektív, minden más körülménytől független korlát, amelynek eltelte önmagában garantálja a határozat sérthetetlenségét közigazgatási szempontból. Ebből következően közömbös és szükségtelen a per eldöntése szempontjából a jogok jóhiszemű szerzésének és gyakorlásának értékelése. Miután pedig a VÁB döntése határozatnak és nem hatósági bizonyítványnak minősül, annak visszavonására egy év elteltét követően jogszerűen nem lett volna lehetőség. A határozat jogsértő volta szempontjából közömbös, hogy jogszerűtlenül került-e az ingatlan a felperes tulajdonába, továbbá, hogy az ingatlan jelenleg kinek a birtokában, vagy használatában áll és, hogy az ingatlant ki milyen célokra használja. Megjegyezte, hogy a tulajdoni igények nem évülnek el, ezért a tulajdonos erre vonatkozó igényét polgári perben érvényesítheti. Utalt még arra is, hogy az Áe. a hatósági bizonyítványok esetében nem rendelkezik a hatósági bizonyítvány tartalmát megdöntő ellenbizonyítás határidejéről, annak ellenére, hogy a hatósági bizonyítvány szintén egy hatósági aktusnak, kvázi

határozatnak minősül. Veszélyeztetné a jogbiztonságot, ha a hatósági bizonyítvány tartalmát határidő nélkül bármikor, akár évtizedek múlva is meg lehetne dönteni, különösen akkor, ha annak alapján egy másik közigazgatási eljárásban jogokat keletkeztettek.

Az ítélet megváltoztatása és a felperes keresetének elutasítása iránt az alperes terjesztett elő fellebbezést. Előadta, hogy az Övt. biztosítja a felperesi tulajdonszerzés jogalapját, a VÁB okirat ennek tényét csupán igazolja, a felperesi tulajdonjogot azonban a ... számú földhivatali határozat keletkezteti. Ez alapján állította, hogy a VÁB igazolása hatósági bizonyítványnak minősül. Ezt támasztja alá az is, hogy az okirat a határozatnak több, az Áe. 43. §-ának (1) bekezdésében meghatározott elengedhetetlen formai kellékét sem tartalmazza, így az ügyfél székhelyét, az ügyintéző megjelölését, a jogorvoslat lehetőségéről való tájékoztatást, valamint hiányzik a teljes indokolási rész, a megállapított tényállás és az annak alapjául elfogadott bizonyítékok megjelölése, valamint az alkalmazott jogszabályok feltüntetése. Nem sértette meg az Áe. 61. §-ának (3) bekezdésében meghatározott egy éves időkorlátot, hiszen az Áe. a hatósági bizonyítványok esetében az ellenkező bizonyítására nem szab határidőt. Ha a VÁB okirat mégis határozatnak minősülne, úgy az jogsértő módon kizárta a jogorvoslathoz való jog érvényesülését, a jogorvoslat lehetőségéről való tájékoztatás mellőzésével és azzal, hogy az nem lett kézbesítés útján közölve az ingatlan tényleges fenntartójával, birtokosával. Hangsúlyozta még, hogy a jóhiszemű jogszerzés általában a határozat közlésével következik be, ezzel azonban a jogvédelem még nem áll be, mert az Áe. összetartozó feltételként ehhez még hozzáteszi a jog gyakorlását is. A felperesi jogszerzés tehát nem volt jóhiszemű és a tényleges birtokbavétel, használat, illetve a rendelkezési jog hiányában jóhiszemű joggyakorlásról sem lehet szó. Azzal is érvelt, hogy a felperes tulajdonjogának ingatlan-nyilvántartási bejegyzése sem volt jogszerű, hiszen a 624-672 sorszámozott listán nem szerepel a perrel érintett ingatlan.

A fellebbezéssel szemben írásbeli érdemi ellenkérelmet a felperes nem terjesztett elő, a tárgyaláson az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. A beavatkozók a másodfokú eljárásban írásbeli érdemi nyilatkozatot nem tettek.

Az alperes fellebbezése nem alapos.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság helyesen jutott arra a következtetésre, hogy az alperes határozatát hatályon kívül kell helyezni. Jogi indokolásával azonban a másodfokú bíróság túlnyomó részben nem ért egyet, ezért azt az alábbiak szerint módosítja, illetve egészíti ki.

A jogvita eldöntéséhez először is szükséges a határozat és a hatósági bizonyítvány Áe. rendszerében való elhelyezése. A határozat a közigazgatási szerv közhatalom birtokában hozott döntése, amelynek célja valamilyen jogviszony keletkeztetése, módosítása, megszüntetése, vagy ilyen irányú kérelem teljesítésének megtagadása. Olyan ténybeli és jogkérdésben való jogalkalmazói állásfoglalásról van szó, amely

közvetlenül kihat az ügyfél anyagi jogi jogviszonyaira. A határozat szükségképpen hordoz magában kényszerelemeket, még akkor is, amikor a hatóság az ügyfél kérelmének helyt ad, valamit a számára engedélyez. A hatósági engedély birtokában végzett tevékenységet ugyanis mások túrni kötelesek. A határozat joghatást mindaddig nem vált ki, amíg azt az Áe. 45.-46. §-ának megfelelően nem közzé tették.

Ezzel szemben a hatósági bizonyítvány olyan közokirat, amelyet a hatóság tény, állapot vagy egyéb adat igazolására ad ki. Ez a törvényi megfogalmazás egyben a hatósági bizonyítvány tartalmi korlátját is jelenti; egyrészt az nem irányulhat az ügyfél anyagi jogi jogviszonyait befolyásoló jog vagy kötelezettség megállapítására, másrészt a hatósági bizonyítvány nem foglalhat magában jogkérdésben való hatósági állásfoglalást. A hatósági bizonyítvány tehát regisztratív aktus, amelynek jellemző sajátossága, hogy - döntés hiányában - rendelkező részt nem tartalmaz. A hatósági bizonyítvány kiadása mindig konkrét felhasználási célhoz kötött. Az ügyfélnek tehát pontosan meg kell jelölnie, hogy azt milyen célból, mely szerv által folytatott hatósági, vagy igazságszolgáltatási eljárásban kívánja felhasználni. A hatósági bizonyítványból tehát nem keletkezik anyagi jogviszony, az anyagi jogviszony azzal keletkezik, hogy az ügyfél a hatósági bizonyítványt valamely más eljárásban felhasználja. A hatósági bizonyítványt ezért csak a kérelmező ügyfél részére kell kiadni, azt mással az Áe. 50. §-ának (3) bekezdése alapján akkor sem kell közölni, ha annak tartalma más személy jogát, jogos érdekét is érintheti.

Az Áe. 49. §-ának (2) bekezdése kimondja, hogy a tény vagy állapot igazolására kiállított okiratot hatósági határozatnak kell tekinteni. Ez azt jelenti, hogy a hatósági bizonyítványokkal úgy kell eljárni, mintha azok döntések lennének, ám ténylegesen nem döntések. Ebből az is következik, hogy - a hatósági határozathoz hasonlóan - a hatósági bizonyítvány hibái is korrigálhatók; kijavítható illetve kicserélhető, kiegészíthető, de saját hatáskörben módosítható és vissza is vonható. Figyelemmel azonban arra, hogy az Áe. 49. §-ának (1) bekezdése szerint e törvény rendelkezéseit az e (V.) fejezet szerinti eljárásban az itt szabályozott eltérésekkel kell alkalmazni, a V. fejezetben szabályozott, hatósági bizonyítványra vonatkozó 50.-51. § rendelkezései pedig ezen eszközök alkalmazásával kapcsolatban eltérő szabályokat nem adnak, ezért megállapítható, hogy a hatósági bizonyítvány módosítására és visszavonására is csak akkor kerülhet sor, ha az Áe. 61. §-ában meghatározott valamennyi feltétel maradéktalanul teljesül.

A hatósági bizonyítvány közhitelű közokirat. Ez azt jelenti, hogy az abban foglalt adatok valódiságát - az ellenkező bizonyításáig - mindenki köteles elfogadni. A hatósági bizonyítványba foglalt tények valódiságát tehát mindaddig vélelmezni kell, ameddig a tényre, állapotra, adatra vonatkozóan annak ellenkezője nem nyer bizonyítást. A vélelem tehát megdönthető. A vélelem megdöntésének eljárási szabályait azonban az Áe. nem határozza meg. Ebből az következik, hogy amennyiben a hatóság azt állapítja meg, hogy az általa kiadott vagy záradékkal ellátott hatósági bizonyítvány valótlan adatot, vagy valótlan adatot is tartalmaz, úgy azt, mint jogszabálysértőt az Áe. 61. §-ának megfelelően módosíthatja vagy visszavonhatja. Ha azonban az itt szabályozott valamennyi feltétel maradéktalanul

nem teljesül, úgy a hatóság e jogorvoslati eszközzel nem élhet. Ilyenkor a hatósági bizonyítvány tartalmára vonatkozó vélelem már csak annak az eljárásnak a keretében, vagy azon eljárásra vonatkozó szabályok alapján dönthető meg, amelyben a hatósági bizonyítványt bizonyítékként felhasználták.

A Fővárosi Ítéltábla - maradéktalanul elfogadva az alperes erre vonatkozó érveit - az elsőfokú bíróság megállapításától eltérően úgy ítélte meg, hogy az 1993. február 15-én kelt okirat hatósági bizonyítványnak minősül. A VÁB ezzel az aktusával semmiről nem döntött, éppen ezért az irat nem is tartalmaz - a határozatot a hatósági bizonyítványtól megkülönböztető - rendelkezést. A VÁB igazolta, hogy - más ingatlanok mellett - a ... hrsz.-ú ingatlan a felperesi önkormányzat tulajdonába került. A VÁB ezzel azt a tényt igazolta, hogy a tárgyban ingatlan a törvény erejénél fogva átment a felperes tulajdonába. A VÁB ezen eljárása egyébként - legalábbis formailag - a tulajdonátszállással kapcsolatos törvényi rendelkezésekkel összhangban áll. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 107. §-ának (1) bekezdés e) pontja értelmében ugyanis a tanácsi ingatlankezelő szervek kezelésében lévő állami bérlakások az önkormányzatok tulajdonába kerülnek. Az Övt. 34. §-ának (1) bekezdése pedig igazolás kiadására jogosítja fel a VÁB-ot, amennyiben az 1. §-ban meghatározott épület a törvény erejénél fogva kerül az önkormányzat tulajdonába. Az Övt. 58. §-a is a törvényen alapuló, önkormányzatot megillető tulajdonjog ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséről rendelkezik. Mindezekből tehát következik, hogy amennyiben az ingatlan a tanácsrendszerben az állam tulajdonában, de a tanács ingatlankezelő szervének kezelésében állt, akkor az az Övt. erejénél fogva (de az Ötv. alapján is) az ingatlan fekvése szerinti fővárosi kerületi önkormányzat tulajdonába került. Ennek ingatlan-nyilvántartási bejegyzéséhez szükséges a VÁB igazolás az Övt. 34. §-ának (1) bekezdése alapján. Szó nincs tehát arról, hogy ez esetben a VÁB-nak a tulajdonba adásról döntenie kellene, különösen nem konstitutív jelleggel.

Jelen esetben is megállapítható, hogy a VÁB okiratából a felperesre nézve semmiféle anyagi jog nem keletkezett, a tulajdonjogot a törvény és nem a VÁB döntése alapján szerezte meg. A VÁB perrel érintett okirata tehát a vonatkozó jogszabályi rendelkezéseknek megfelelően azt a tényt igazolja, hogy a tárgyban ingatlan a felperes tulajdonába került. Ez az igazolás - bár nem vitásan tartalmát és alakítását tekintve is meglehetősen aggályos - lényegében megfelel az Áe. 50. §-ának (1) bekezdésében meghatározott hatósági bizonyítvány kritériumainak.

Tévedett ezért az elsőfokú bíróság, amikor a VÁB okiratát hatósági határozatnak minősítette. A hatósági határozat immanens eleme a rendelkezés, amelyből anyagi jog keletkezik, módosul vagy megszűnik, illetve ilyen kérelmet utasít el. A VÁB aktusa azonban ilyen rendelkezést nem tartalmaz. Az elsőfokú bíróság téves megállapítása azonban az érdemi döntésre nem volt kihatással.

A másodfokú bíróság a fentiekben rámutatott arra, hogy az Áe. 49. §-ának (1) és (2) bekezdései értelmében a hatósági bizonyítványt határozatnak kell tekinteni, és amennyiben az Áe. V. Fejezete eltérően nem rendelkezik, úgy a hatósági bizonyítványra is vonatkoznak a határozattal kapcsolatos eljárási szabályok. Mivel

pedig az Áe. V. Fejezete sem a közös szabályok, sem pedig a hatósági bizonyítványra vonatkozó rendelkezések között a hatósági bizonyítvány visszavonásáról nem rendelkezik, ezért a határozat visszavonására vonatkozó előírásoknak a hatósági bizonyítvány visszavonásakor is érvényesülniük kell. Tekintettel arra, hogy az Áe. 61. §-ának (3) bekezdése alapján a határozat visszavonására a közléstől számított egy éven belül van csak lehetőség, ezért megállapítható, hogy a VÁB igazolást is csak a közléstől számított egy éven belül lehetett volna visszavonni. Mivel az alperes az igazolást több mint tíz év elteltével vonta vissza, az jogsértő.

Kérdésként merülhet fel még a hatósági bizonyítvány közlésének időpontja. Ezzel kapcsolatban rámutat a másodfokú bíróság arra, hogy az Áe. 50. §-ának (3) bekezdése a határozattól eltérő rendelkezést tartalmaz, amikor kimondja, hogy a hatósági bizonyítványt a kérelmező ügyfélnek kell kiadni, illetve az általa benyújtott iratot kell záradékkal ellátni. Szó nincs tehát arról, hogy a hatósági bizonyítványt minden lehetséges érintettnek kézbesíteni kellene. Kétségtelen, hogy a rendelkezésre álló iratokból nem állapítható meg, hogy a felperes részére konkrétan mikor adta ki a VÁB a hatósági bizonyítványt, ám ennek jelen esetben nincs is jelentősége, hiszen a tárgybani ingatlan tulajdonjogát a felperes javára az 1995. december 14. napján kelt határozattal az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték. E napot megelőzően tehát bizonyosan kiadásra került az igazolás, és e naptól számítva pedig jóval több mint egy év telt el az alperes határozatának meghozataláig.

A Fővárosi Ítéltábla a fentiek alapján rámutat még arra, hogy az elsőfokú bíróság következetlenül járt el akkor, amikor annak ellenére, hogy a VÁB aktusát határozatnak minősítette, annak közlésének az Áe. 61. §-ának (3) bekezdésében meghatározott korlátra figyelemmel mégsem tulajdonított jelentőséget. Amennyiben ugyanis az az okirat határozatnak minősülne, úgy azt az Áe. 45. §-ának (1) bekezdése alapján valamennyi ügyféllel közölni kellett volna. Az Áe. 61. §-ának (3) bekezdése egyértelműen a határozat közléséhez köti az egy éves időtartamot. Ennél fogva az elsőfokú bíróság nem mellőzhette volna annak vizsgálatát, hogy az általa határozatnak minősített okiratot az érintettekkel mikor közölték. Amennyiben az okirat határozatnak minősül, és a közléstől számított egy év még nem, vagy nem bizonyíthatóan telt el, akkor az elsőfokú bíróságnak azt is vizsgálnia kellett volna, hogy a felperes jóhiszeműen szerezte-e a tulajdonjogot. Ha ugyanis a jogszerzése nem volt jóhiszemű, úgy jogi védelemben még a jog gyakorlása esetén sem részesül. Az sem mellőzhető, hogy a jóhiszemű joghoz fűződő jogvédelem kettős feltétel egyidejű teljesülése esetén áll fenn; a jogot jóhiszeműen kell szerezni és az így megszerzett jogot gyakorolni is kell. Bármelyik hiánya az ehhez fűződő jogvédelmet kizárja (jogot szerezni továbbá csak jogerős határozattal lehet). Mindezen körülményeket az elsőfokú bíróság annak ellenére nem vizsgálta, hogy a VÁB okiratát határozatnak minősítette, de nem követte a Fővárosi Ítéltábla 2.Kf.27.372/2008/2. számú végzésében foglalt, a megismételt eljárásra vonatkozó - az előzőek szerinti - iránymutatását sem. Mindennek azonban az ügy érdemére

azért nem volt kihatása, mert a másodfokú bíróság megítélése szerint a VÁB döntése nem határozat, hanem hatósági bizonyítvány.

A fentiekből látható, hogy az Áe. 61. §-ának (3) bekezdésében meghatározott egy éves korlát mind a határozat, mint a hatósági bizonyítvány visszavonására vonatkozik. Ez egy olyan objektív határidő, amelynek igazolt eltelte szükségtelenné teszi a visszavonásra vonatkozó további törvényi feltételek fennállásának vizsgálatát. Ennek okát, jogalkotói célját a jogbiztonság követelményével összhangban az elsőfokú bíróság helyesen, részletesen kifejtette, ezért azt a Fővárosi Ítéltábla nem ismétli meg. Mivel pedig jelen esetben a hatósági bizonyítvány közlésétől számított egy év bizonyosan eltelt, annak visszavonására jogszerűen nem volt lehetőség. Ezért a határozat jogszabálysértő, amelyet hatályon kívül kellett helyezni.

A Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az alperes az I. r. beavatkozó 2004. november 24. napján kelt ... számú kérelmére eljárva hozta meg a határozatát. A határozat - elsőfokú bíróság általi - hatályon kívül helyezésével azonban ez a kérelem elbírálatlan maradt. Ennél fogva a Fővárosi Ítéltábla azzal egészítette ki az elsőfokú bíróság ítéletét, hogy az alperest új eljárásra kötelezte. A megismételt eljárásban az alperesnek e kérelemről, ám a fentiek figyelembevételével, döntenie kell.

A kifejtettek alapján a Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság érdemben helyes ítéletét a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján helybenhagyta.

A fentiekén túl a Fővárosi Ítéltábla megállapította, hogy az elsőfokú bíróság tévesen rendelkezett az eljárási illeték viseléséről. Jelen esetben az elsőfokú bíróság a felperes keresete alapján járt el, pert folytatott le, aminek eredményeképpen ítéletet hozott. Ez alapján kereseti illeték merült fel, amelynek összege az Illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény (a továbbiakban: Itv.) 43. §-ának (3) bekezdése alapján 16.500 forint. Ezt az összeget a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet (a továbbiakban: IM rendelet) 13. §-ának (2) bekezdése alapján a pereszes alperesnek kellene viselnie, ám miután az Itv. 5. §-ának (1) bekezdés c) pontja alapján teljes személyes illetékmentességet élvez, azt helyette az állam viseli. Ennél fogva tévesen rendelkezett az elsőfokú bíróság ennél nagyobb összegű, állam által viselendő illetékről. Mivel a fellebbezési illeték a másodfokú eljárásban merül fel, annak mértékéről és viseléséről kizárólag a másodfokon eljáró bíróság jogosult dönten. Ezért tévedett az elsőfokú bíróság akkor is, amikor az Itv. 46. §-ának (1) bekezdésére hivatkozással a fellebbezési illetékről is rendelkezett. Döntése ezen kívül azért sem helytálló, mert az Itv. 51. §-ának (1) bekezdése a jogorvoslati eljárásokban érvényesülő kedvezményekről rendelkezik. Jelen esetben a Fővárosi Ítéltábla két alkalommal is a fellebbezési kérelem, illetve az ellenkérelem kereteire tekintet nélkül helyezte hatályon kívül az elsőfokú bíróság ítéletét. Ennél fogva a megismételt eljárásban a felet az illeték ismételt megfizetésére nem lehet kötelezni. Mindezek alapján a Fővárosi Ítéltábla

helyesbítette az elsőfokú bíróság ítéletének az illeték megnevezésére és összegére vonatkozó rendelkezését.

A sikertelenül fellebbező alperes a Pp. 78. §-ának (1) bekezdése alapján köteles a felperes másodfokú eljárásban felmerült költségeit megfizetni. A fellebbezési illetéket az IM rendelet 14. §-a alapján az állam viseli.

Budapest, 2009. évi október hó 14. napján

Borsainé dr. Tóth Erzsébet s. k. tanácselnök, **Dr. Vítál-Eigner Beáta** s. k. előadó bíró,
Dr. Bacsa Andrea s. k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő